

Wij keren nog even terug naar de geciteerde passage uit Reuters herinneringen. De na de bevrijding te volgen tactiek werd daarin ons inziens het duidelijkst aangegeven in de formulering dat de *Waarheid*-beweging 'moest blijven bestaan, en daarbinnen zou de partij kunnen opereren' – met andere woorden: in de actie naar buiten moest het ex-illegale blad dat veel lezers had gevonden buiten de rijen der communisten (en ook wel door niet-communisten werd verspreid), centraal staan maar binnen 'de *Waarheid*-beweging' (beweging van communisten en, zo werd gehoopt, 'vroegere sociaal-democraten, politiek ongeïnteresseerden en vooral jongeren') diende de CPN de politieke richting en de daaruit voortvloeiende parolen aan te geven. 'We waren van mening', aldus Reuter, 'dat we deze groepen soepel moesten opvangen maar wel met ideologische scholing moesten beginnen.'

Die scholing ving aan met een illegaal blad, *Scholing en Strijd*, waarvan onder redactie van Baruch drie nummers werden uitgegeven: twee in maart, één in april '45. Die nummers stonden op grondslag van het Marxisme in de vorm waarin het door Lenin en 'op onnavolgbare wijze' (aldus no. 1) door Stalin was ontwikkeld¹: er moest gestreefd worden naar een klassenloze maatschappij, de strijd daarvoor was zaak van de arbeidersklasse en haar voorhoede, de Communistische Partij, en die strijd zou 'noodzakelijkerwijze' (aldus een citaat uit Marx) leiden tot 'de dictatuur van het proletariaat'.² Vóór de vestiging van die dictatuur diende gebruik te worden gemaakt van de kansen welke de 'burgerlijke democratie' bood,

'de mogelijkheid is verder niet uitgesloten dat de overgang naar het socialisme een meer geleidelijk karakter zal aannemen. Immers, met de uitbreiding en verdieping van de staatkundige democratie zullen ook de staatsinstellingen zelf (politie, leger, de regeringsbureaucratie, enz.) een meer democratisch karakter aannemen en tot belangrijke instrumenten bij het terugdringen van de invloed der reactie kunnen worden. Met behulp van de staat zouden aan de monopolisten stap voor stap hun posities ontrukkt kunnen worden. Door de geschiedenis zou daarmee aan de burgerlijke democratie een geheel nieuwe taak worden toegevoegd'³ –

van *princiële* aanvaarding van de parlementaire democratie was in dat

¹ *Scholing en Strijd*, I, p. 5. ² A.v., 3, p. 7. ³ A.v., 3, p. 8.